

II. Rákóci Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Képzési szint	alapképzés	Tagozat	nappali/levelezői	Tanév/félév	2020/2021
Ступінь вищої освіти	бакалавр	Форма навчання	денна/заочна	Навчальний рік/семестр	III/5

Tantárgyleírás

Силабус

A tantárgy címe	A világirodalom története, A felvilágosodás és romantika világirodalma
Назва навчальної дисципліни	Історія зарубіжної літератури, Література просвітництва та романтизму
Tanszék	Filológia Tanszék
Кафедра	Кафедра філології
Képzési program	014 Középfokú oktatás Magyar nyelv és irodalom
Освітня програма	014 Középfokú oktatás Ukrán nyelv és irodalom 014 Középfokú oktatás Angol nyelv és irodalom 014 Средня освіта (Мова і література угорська) 014 Средня освіта (Українська мова та література) 014 Средня освіта (Мова і література англійська)
A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszám (előadás/szeminárium/önálló munka)	Típus (kötelező vagy választható): kötelező Kreditérték: 5 Előadás: 16 Szeminárium/gyakorlat: 44 Laboratóriumi munka: - Önálló munka: 90
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кількість кредитів: 5 Лекції: 16 Семінарські/практичні заняття: 44 Лабораторні заняття: - Самостійна робота: 90
Tárgyfelelős oktató(k) (név, tudományos fokozat, tudományos cím, e-mail cím)	Csonka Tetyana, a filológiai tudományok kandidátusa, docens chonka.tetyana@kmf.org.ua Dr. habil. Beregszászi Anikó, docens beregsszaszi.aniko@kmf.org.ua Dr. Kész Margit, docens kesz.margit@kmf.org.ua Mónus Dóra, tanársegéd monus.dora@kmf.org.ua

<p>Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)</p>	<p>Чонка Тетяна Степанівна, к.ф.н., в.о. доц. chonka.tetyana@kmf.org.ua Берегсасі Аніко Ф., доктор габіліт.доцент beregszaszi.aniko@kmf.org.ua Кейс Маргарита Ю. (к.ф.н.), доцент kesz.margit@kmf.org.ua Мовнуш Дора Ш. стажист monus.dora@kmf.org.ua</p>
<p>A tantárgy előkövetelményei</p> <p>Пререквізити навчальної дисципліни</p>	<p>A tantárgy felvételének előkövetelménye sikeres vizsga vagy szigorlat a következő tantárgyakból: Bevezetés az irodalomtudományba, Antik irodalom, A középkor világirodalma, A reneszánsz és a barokk kor irodalma.</p> <p>Запропонована навчальна дисципліна є логічним продовженням курсів бакалаврського (першого) рівня вищої освіти: “Вступ до літературознавства”, “Антична література”, “Література Середньовіччя”, “Література Відродження та Бароко”.</p>
<p>A tantárgy általános ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei</p> <p>Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни</p>	<p>A tantárgy célja: A felvilágosodás és romantika világirodalma tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a felvilágosodás és a romantika irodalmának sajátosságaival, a legfőbb irányzatok alakulásával, a reprezentáns alkotóművészek élettörténetével, munkásságával.</p> <p>A tantárgy fő feladata:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az irodalmi alpműveltség építése – az felvilágosodás hatásmechanizmusának bemutatása – az romantika hatásmechanizmusának bemutatása – elméleti jártasság kialakítása – az korra jellemző irodalmi alapformák, műfajok, motívumok elsajátíttatása – professzionális olvasóvá nevelés <p>Kialakítandó kompetenciák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – irodalmi alapformák, műfajok és motívumok felismerése – művészeti alkotások elemzése és értelmezése – dialógikus művek befogadása és értelmezése, esetlegesen drámarészlet előadása – a felvilágosodás és a romantika filozófiájának megértése – kifinomult ítélőképesség, esztétikai érzék <p>Főbb témakörök: A felvilágosodás eszmei-filozófiai alapjai. A felvilágosodás korának stílusirányzatai. Prévost d’Exiles: Des Grieux lovag és Manon Lescaut története. A francia felvilágosodás irodalma. Jellemző sajátosságai, társadalmi háttere, jelentősége. Új témák, szokatlan látásmód. De Sade márki és Choderlos de Laclos munkássága. C. L. Montesquieu élete és munkássága, jelentősége. A Perzsa levelek elemzése. Denis Diderot élete és munkássága, jelentősége. A Nagy Francia Enciklopédia Voltaire élete és munkássága, jelentősége. Candide, avagy az optimizmus. Rousseau élete és munkássága, irodalomtörténeti jelentősége. Új Héloise. A Vallomások Rousseau-ja. A kor emlékirói: Saint-Simon herceg és Casanova Beaumarchais élete és munkássága. A sevillai borbély. Figaro házassága. A német felvilágosodás irodalma. G. E. Lessing munkássága és jelentősége. A Laokoon, a Színházi levelek és a Hamburgi dramaturgia. A Sturm und Drang mozgalma. A művészetről és a művésztől vallott nézeteik. Érdeklődés a népköltészet iránt. Gottfried Herder: A népek hangjai dalokban.</p>

Johan Wolfgang Goethe élete és munkássága, irodalomtörténeti jelentősége. A szentimentalizmus és a Sturm und Drang regénye: Az ifjú Werther szenvedései. Goethe költészete. Goethe és Schiller barátsága, ennek irodalmi hozadéka. A Faust.

Fridrich Schiller élete és munkássága, irodalomtörténeti jelentősége. Ármány és szerelem. A naiv és szentimentális költészetéről.

A romantika megjelenése. Jellemzői, társadalmi háttere. Jellemző műfajok. A romantika gyökerei.

Romantikus iskolák. A romantika előhírnökei. F. Hölderlin munkássága. A jénai romantika. A Schlegel fivérek mint a romantika elméletének megteremtői. L. Tieck és Novalis munkássága.

E. T. A Hoffmann élete és munkássága. Az arany virágcserep elemzése és értelmezési lehetőségei. A szereplők rendszere.

Heinrich Heine élete és munkássága. A dalok könyve romantizmusának sajátosságai.

A. de Lamartine, G. de Nerval, A. de Vigny, intellektuális -filozófikus romantikája. Musset késő romantikája. Esztétikai elvei. Lírája. Színművei. Önéletrajzi regénye: A század gyermekének vallomása.

V. Hugo élete és munkássága. Életművének korszakolása. Korai költészete. Darmatúrgiájának jelentősége és szerepe a romantika megszilárdulásában .A párizsi Notre-Dame. Hugo és az 1848-as forradalom szemléletváltás. A nyomorultak, A tenger munkásai, A nevető ember.

Az angol romantika. A romantikus költészet és előzményei. Robert Burns munkássága. Az első romantikus költőnemzedék: Blake, Wordsworth, Coleridge munkássága. A második nemzedék: Byron, Shelley, Keats munkássága. A romantikus regény. Walter Scott munkássága.

G. G. Byron: Childe Harold zárándokútja c. verses regénye mint a kor arca, életérzésének megfogalmazója. A byroni hősök.

A romantika az orosz irodalomban. A. Sz. Puskin élete és munkássága. Az Anyegin című verses regény elemzése és értelmezése.

M. J. Lermontov munkássága. A Korunk hőse. A felesleges ember típusa

Az amerikai romantika irodalma. Az amerikai irodalom előzményei és általános jellemzői. Az amerikai kultúra fogalma. J. F. Cooper munkássága. E. A Poe munkássága.

A „legamerikaiabb költő”: W. Whitman munkássága. Profétai, kozmikus távlatokat nyitó szabadversei (Fűszálak). Whitman forradalmi hatása a költészet megújulására.

Мета викладання навчальної дисципліни:
 Метою предмета “Література Просвітництва та Романтизму” є ознайомлення студентів з розвитком літератури просвітництва та романтизму, літературних та мистецьких напрямків, їх представників та їхньої творчості.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- розвиток теоретичної компетентності,
- розвиток здатності студентів до аналізу творів,
- навчити студентів бути професійними читачами,
- розвиток здатності студентів надавати коректну відповідь шляхом попереднього або повторювального виконання асоціативних завдань, пов’язаних з тією чи іншою темою.

Розвивати навички (компетенції):

- застосування літературних концепцій,
- аналізу літературних текстів,
- теоретичного мислення,
- практичного застосування теоретичних знань,
- розуміння процесу розвитку зарубіжної літератури,
- орієнтації в літературній критиці.

Тематика курсу:

Ідейно – філософські засади просвітництва. Основні напрями в літературі епохи просвітництва: класицизм, рококо, сентименталізм

Просвітництво у Франції, його особливості, суспільний фон. Французькі енциклопедисти. Маркіз де Сад. — французький письменник, філософ, політичний діяч. Ш. Монтеск'є

Творчість Д. Дідро як драматурга, романіста і теоретика театру.

Діяльність французьких просвітників-енциклопедистів. Роль Енциклопедії у становленні французької просвітницької літератури.

Відображення полеміки між філософськими концепціями оптимізму і песимізму у повісті Вольтера «Кандід, або Оптимізм». Втілення ідеї «природної людини» у повісті Вольтера «Простодушний»

Соціально-філософська концепція Ж.-Ж. Руссо. «Нова Елоїза» — роман про чисте почуття, свободу особистих взаємин

Етапи розвитку французької драматургії XVIII ст. Творчість Бомарше

Німецьке просвітництво, його загальна характеристика, суспільний фон. Г. Е. Лессінг і значення його діяльності.

Німецький романтизм, його ідейно – філософські засади та загальна характеристика. Антифеодальний виступ штюрмерів. Творчість поетів «Бурі і натиску»

Молоді германці. Г. Хедер. Життя і творчість Й. В. Гете. Життя і творчість Ф. Міллера

Сторінками біографії та творчого шляху Й.-В. Гете. Лірика Гете. Витоки творчості. Автобіографічний зміст роману «Страждання молодого Вертера». Особливості балад Й.-В. Гете. «Вільшаний король», «Рибалка». Драматургія Гете. Прозові п'єси. Пошуки сенсу життя у трагедії Гете «Фауст».

Ф. Шіллер «Розбійники». Ненависть до деспотизму і страсне прагнення змінити соціальний порядок

Поняття романтизму. Основні етапи розвитку та течії романтизму. Мистецтво і мода доби романтизму.

Загальна характеристика німецького романтизму. Ф. Гельдерлін. Г. Клейс. Г. Клейс. Є Гофман. А. Шаміссо

Єнський романтизм: діяльність братів Шлегелів.. Гейдельберзька школа: особливості, представники.

Творчість Е.Т.А. Гофмана. „Життєва філософія kota Мурра”: жанрові особливості, система персонажів. «Золотий горнець», «Мадмуазель де Скюдєрі». «Крихітка Цахес на прізвисько Ціннобер». Механічні відносини між людьми, засновані на диктатурі матеріальних цінностей.

Життя і творчість Г. Гейне. «Книга пісень» — видатне явище німецького романтизму. Народно-пісенна основа віршів

Особливості розвитку англійського романтизму.

Короткі відомості про життя і творчість П.Б.Шеллі. Гармонія людини з природою — провідна тема лірики поета

Дж.Г.Байрон — видатний англійський поет-романтик, фундатор епохи нової поезії. «Українська» та «східна» теми у творчості Дж. Г.Байрона: «Мазепа», цикл «Східні поеми». Роман у віршах «Дон Жуан».

Романтизм в російській літературі. Життя та творчість Олександра Сергійовича Пушкіна. Аналіз твору «Євгеній Онегін». Творчість Михайла Юрійовича Лермонтова. «Герой нашого часу». Типаж «зайвої людини»

Загальна характеристика американського романтизму. 3. Ф.Купер — майстер пригодницького роману. Міф і художня творчість Н.Готорна. Проблеми духовності й моралі у романі «Червона літера».

Натаніель Готорн «Золото царя Мідаса». Засудження прагнення до збагачення як основної мети життя. Е.По — засновник детективного жанру. Поняття про детектив: ознаки, структура, правила, види.

	Особливості інтелектуального детективу. А.Конан-Дойль — послідовник Е.По. Детективні твори письменника.
A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei	A félévet vizsga zárja. A gyakorlati munkák teljesítésével maximálisan 50 pont szerezhető. A vizsga 50 pontot ér. A félév során maximálisan 100 pont szerezhető. Завершується курс іспитом. Практичні роботи оцінюються максимально 50 балами. Екзамен оцінюється максимум 50 балами. Протягом семестру можна набрати всього 100 балів.
Критерії контролю та оцінювання результатів навчання	
A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічна та програмна забезпечення дисципліни тощо)	A tantárgyhoz kapcsolódó online felület (Google Classroom) belépési kódjai: <i>Nappali:</i> h5u36ia; <i>Levelező:</i> oelojyf Коди доступу до онлайн-платформи “Google Classroom”: <i>Денна:</i> 4abyuf6 <i>Заочна:</i> yvmbqnf
A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok	Szerb Antal: A világirodalom története, Magvető Kiadó, Budapest, 2021. Korábbi verzió: https://mek.oszk.hu/14800/14872/ Fűzfa Balázs irodalomtankönyvei, Krónika Nova Kiadó, 2008 https://mek.oszk.hu/20500/20543/ https://mek.oszk.hu/20500/20555/ Gerencsér Ferenc szerk.: Ki kicsoda a világirodalomban? Tárogató Könyvek, 2000. Gintli Tibor-Schein Gábor: Az irodalom rövid története. Jelenkor Kiadó, Pécs, 2008. Pál József (főszerk.): Világirodalom. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2005. https://mersz.hu/kiadvany/8/dokumentum/info/ Szabó Attila: Művészettörténet vázlatokban. – Győr, Veritas, 2000.
Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX ст.: навчальний посібник / Давиденко Г. Й., Чайка О. М. – К. : Центр учбової літератури, 2007. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII ст. : навчальний посібник / Давиденко Г. Й., Величко М. О. – К. : Центр учбової літератури, 2007. История зарубежной литературы XIX века : учеб. для вузов / А.С. Дмитриев, Н.А. Соловьева, Е.А. Петрова и др. ; [под ред. Н.А. Соловьевой]. – 2-е изд., испр. и доп. – М., 2000. Літературознавчий словник-довідник. – К., 2006. Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму : підручник. – Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2001. - 416 с. Павличко С. Зарубіжна література. Дослідження та критичні статті / Павличко С. – К., 2001. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник : [у 2 т.] / [за ред. Н. Михальської та Б. Щавурського]. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005.